

RACIONALUS ANTIBIOTIKŲ VARTOJIMAS

Antibiotikai - tai vaistai, kurie neleidžia daugintis bakterijoms arba jas nužudo. Antibiotikai gydo tik bakterijų sukeltas infekcijas - jie nepadės pasveikti, sergant virusinėmis ligomis, tokiomis kaip peršalimas ar gripas.

Tik teisingai vartojami antibiotikai yra veiksmingi, todėl prisiminkite:

- Profilaktiškai vartodami antibiotikus, neapsisaugosite nuo bakterinių komplikacijų;
- Nutraukę antibiotikų kursą, sudarote sąlygas infekcijai atsinaujinti;
- Nesilaikydami paskirtos antibiotikų dozės, sumažinate vaisto efektyvumą;
- Vartodami antibiotikus savo nuožiūra, rizikuojate pabloginti savo sveikatos būklę.

Atsparumas antibiotikams yra natūralus reiškinys, kurį sukelia bakterijų genų mutacijos. Tačiau per gausus ir netinkamas antibiotikų vartojimas paspartina antibiotikams atsparių bakterijų atsiradimą ir plitimą.

Racionalus vaistų vartojimas – vaistai skiriami atsižvelgiant į paciento klinikinę būklę ir parenkant jam tinkamiausią dozę bei gydymo trukmę už optimalią kainą pacientui ir visuomenei (Pasaulio sveikatos organizacija). Plačiau apie racionalų vaistų skyrimą ir vartojimą

Kodėl antibiotikai tampa nebeveiksmingi?

- Antibiotikai skiriami lengvoms virusinėms infekcijoms gydyti;
- Antibiotikai vartojami be gydytojo paskyrimo (savigyda);
- Nutraukiamas antibiotikų kursas ar nesilaikoma paskirtų dozių;
- Menkos visuomenės žinios apie antibiotikų vartojimo problemas;
- Antibiotikai naudojami žemės ūkyje, gyvulių gydymui ir augimui skatinti.

1. Antibiotikai skiriami tik bakterinės kilmės infekcijai gydyti.

Ne kiekvienas karščiavimas yra infekcija, ir ne kiekviena infekcija yra sukeliama bakterijų. Be to, daugelis infekcijų yra savaime praeinančios ir neturi būti gydomos antibiotikais.

2. Numatomas dažniausias sukėlėjas ir jo atsparumas antibakteriniams vaistams bei parenkamas tinkamas antibiotikas.

Pirmosiomis dienomis dažniausiai antibiotikas skiriamas empiriškai. Empiriškai antibiotikai skiriami pagal dažniausią konkrečios infekcinės ligos sukėlėją, įvertinus kliniką. Skirdami antibakterinius vaistus gydytojai turi atsižvelgti į vaisto veikimo spektrą ir parinkti tokį antibakterinį vaistą, kuris veiktų labiausiai tikėtinus esamos ligos sukėlėjus. Tam yra svarbu žinoti visuomenėje ar ligoninės aplinkoje cirkuliuojančių bakterijų atsparumą antimikrobiniais vaistams. Prieš pradedant gydymą antibakteriniais vaistais bakteriologiniam ištyrimui paimama infekuota organizmo medžiaga.

3. Empirinė antibiotikoterapija koreguojama pagal mikrobiologinio tyrimo rezultatus.

Gavus mikrobiologinio tyrimo rezultatus, tai yra žinant sukėlėją ir jo jautrumą antibakteriniams vaistams, empirinė terapija turėtų būti koreguojama. Jei nėra kontraindikacijų pasirenkamas vienas siauriausio spektro antimikrobinis vaistas, labiausiai tinkamas konkrečios infekcijos atveju konkrečiam pacientui.

4. Vartojamas siauriausio spektro antibiotikas prieš numatomą ar nustatytą sukėlėją.

Tai specifinis saugaus antibiotikų vartojimo principas – skiriami antibiotikai turi veiksmingai naikinti sukėlėją ir kuo mažiau veikti likusią organizmo mikroflorą.

5. Turi būti parinkta tinkama antimikrobinio vaisto dozė, vartojimo būdas ir gydymo trukmė.

Šiuos ypatumus lemia ligonio būklė, infekcijos sunkumas bei tipas, jos židinio vieta, ligonio imunitetas, gretutinės ligos, ligonio kūno masė. Todėl prieš parenkant dozę, trukmę bei būdą būtina įvertinti šiuos veiksnius. Pacientas turi būti perspėjamas apie paskirto gydymo (paskirtos dozės ir gydymo kurso) laikymosi svarbą.

6. Įvertinami nuo ligonio priklausantys veiksniai, galintys veikti antibiotiko pasirinkimą.

Visuomet reikia pasirinkti saugiausią ligoniui antimikrobinį vaistą, o tai padaryti galima įvertinus nuo ligonio priklausančius veiksnius: genetinius, imunodeficitą, amžių, inkstų bei kepenų funkciją, alergiją antimikrobiniais vaistams.

7. Būtina įvertinti galimą nepageidaujamą antibiotiko poveikį, paciento fiziologinę ir patologinę būklę, turi būti nuolatos stebimas skiriamo antibiotiko veiksmingumas bei saugumas.